

UZASADNIENIE

Zgodnie z art. 3 ust. 3 ustawy z dnia 20 marca 2025 r. o warunkach dopuszczalności powierzania pracy cudzoziemcom na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. poz. 621, z późn. zm.), zwanej dalej „ustawą”, cudzoziemcy, którzy posiadają zezwolenie na pracę lub oświadczenie o powierzeniu pracy cudzoziemcowi i przebywają na terytorium Polski na podstawie ruchu bezwizowego, mogą wykonywać pracę zgodnie z tym zezwoleniem lub oświadczeniem. Jednak art. 3 ust. 4 ustawy przewiduje, że minister właściwy do spraw pracy na wniosek ministra właściwego do spraw wewnętrznych lub ministra właściwego do spraw zagranicznych może określić, w drodze rozporządzenia wykaz państw, których obywatele posiadający zezwolenia na pracę nie są uprawnieni do wykonywania pracy w czasie pobytu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej w ramach ruchu bezwizowego. Rozporządzenie może być wydane m. in. w przypadku, gdy istnieje wysokie ryzyko wjazdu obywateli określonych państw na terytorium państw obszaru Schengen pod pozorem wykonywania pracy na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.

Dotychczas nie wydano rozporządzenia określającego państwa, których obywatele nie mają prawa do pracy w Polsce w trakcie swojego pobytu w ramach ruchu bezwizowego, co oznacza, że obywatele wszystkich państw trzecich przebywający na podstawie ruchu bezwizowego obecnie mogą wykonywać pracę, jeżeli posiadają ważne zezwolenie na pracę lub oświadczenie o powierzeniu pracy cudzoziemcowi.

Prace nad projektem rozporządzenia zostały zainicjowane wnioskiem ministra właściwego do spraw zagranicznych, który zwrócił uwagę na potrzebę objęcia rozporządzeniem takich państw jak: Kolumbia, Wenezuela i Gruzja, ze względu na wysokie ryzyko migracyjne, dotyczące wjazdu obywateli z tych państw do strefy Schengen oraz potrzebę ograniczenia zagrożeń masowej migracji z tych obszarów. Wniosek o wydanie przedmiotowego rozporządzenia poparł także resort spraw wewnętrznych.

Ruch bezwizowy to system umożliwiający obywatelom wybranych państw trzecich wjazd na terytorium państw członkowskich UE, w tym na terytorium Polski bez konieczności

posiadania wizy, na krótki pobyt (zwykle 90 dni w 180-dniowym okresie) w celach turystycznych, biznesowych lub prywatnych, pod warunkiem posiadania paszportu biometrycznego oraz spełnienia dodatkowych wymogów dotyczących m. in. uwiarygodnienia celu wjazdu, warunków pobytu, przedstawienia wystarczających środków finansowych na utrzymanie oraz brak wpisu do systemu SIS (Systemu Informacyjnego Schengen) do celów odmowy wjazdu na terytorium państw strefy Schengen.

Listę państw trzecich, których obywatele mogą przekraczać granice zewnętrzne UE bez konieczności posiadania wizy określa Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2018/1806 z 14 listopada 2018 r. *wymieniającego państwa trzecie, których obywatele muszą posiadać wizy podczas przekraczania granic zewnętrznych, oraz te, których obywatele są zwolnieni z tego wymogu* (Dz. Urz. UE L 303 z 28.11.2018, str. 39, z późn. zm.). Ruch bezwizowy, co do zasady ma ułatwiać krótkoterminowe podróże, głównie w celach turystycznych i prywatnych jednak nie ma przeszkód aby państwo członkowskie zdecydowało, że cudzoziemiec przebywający w ramach ruchu bezwizowego może wykonywać pracę na terytorium danego kraju.

Zgodnie z przepisami art. 6 ust. 3 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2018/1806 z dnia 14 listopada 2018 r. *wymieniającego państwa trzecie, których obywatele muszą posiadać wizy podczas przekraczania granic zewnętrznych, oraz te, których obywatele są zwolnieni z tego wymogu* państwo członkowskie UE może przewidzieć wyjątki od zwolnienia z obowiązku wizowego określonego w art. 4 tego rozporządzenia w odniesieniu do osób prowadzących działalność zarobkową w trakcie swego pobytu. W przypadku tej kategorii osób każde państwo członkowskie UE, w tym Polska, może indywidualnie podjąć decyzję o nałożeniu obowiązku wizowego na obywateli określonych państw.

Projekt przedmiotowego rozporządzenia określa wykaz państw, których obywatele nie będą uprawnieni do wykonywania pracy w Polsce, jeżeli ich podstawą pobytową będzie ruch bezwizowy. W wykazie państw zostaną uwzględnione: Kolumbia, Wenezuela i Gruzja. Dla obywateli państw określonych w wydanym rozporządzeniu będzie to oznaczało obowiązek uzyskania wizy w celu wjazdu na terytorium RP, z której wydaniem wiąże się

m. in. wymóg zbadania przesłanki ryzyka migracyjnego dotyczącego konkretnego cudzoziemca.

Wprowadzenie obowiązku posiadania wizy dla obywateli Kolumbii, Wenezueli i Gruzji, deklarujących zarobkowy charakter pobytu w Polsce zapewni lepszą weryfikację celu wjazdu cudzoziemców na terytorium Polski, a w konsekwencji zahamuje niekontrolowany napływ obywateli z wymienionych państw oraz ograniczy nadużycia oraz ryzyko wiążące się z wykorzystywaniem zezwoleń na pracę do celów ułatwiania cudzoziemcom wjazdu na terytorium państw strefy Schengen bez zamiaru podjęcia pracy w Polsce.

Z informacji przekazanych przez Straż Graniczną wynika, że skala nadużyć związanych z wykorzystywaniem zezwoleń na pracę oraz pobytu w ruchu bezwizowym przez obywateli wymienionych państw wskazuje, że dalsze utrzymywanie możliwości powierzania im pracy w ramach ruchu bezwizowego wiązałoby się z narastaniem ryzyka nielegalnego pobytu i pracy, rozwojem szarej strefy oraz pogłębianiem patologii na rynku pracy. Wykorzystywanie dokumentów legalizujących pracę takich jak zezwolenie na pracę do maskowania rzeczywistego celu pobytu cudzoziemców niesie ryzyko destabilizacji systemu migracyjnego, osłabienia ochrony praw cudzoziemców oraz wzrostu obciążeń instytucji publicznych, które są obowiązane reagować na zjawiska patologiczne.

Włączenie konsula do weryfikacji rzeczywistego celu wjazdu cudzoziemców z ww. państw umożliwi skuteczną identyfikację przypadków, w których ryzyko nielegalnej migracji jest wysokie, pomoże eliminować nadużycia związane z nieprawdziwymi deklaracjami celu pobytu w Polsce oraz zwiększy przejrzystość całego procesu migracyjnego. Konsul rozpatrujący wniosek wizowy, badając przesłankę ryzyka migracyjnego ma możliwość ustalenia w bezpośrednim kontakcie z cudzoziemcem jaki jest rzeczywisty cel jego podróży do Polski, co często ma istotny wpływ na ograniczenie nadużyć polegających na wykorzystywaniu wydanych zezwoleń na pracę do celów innych niż praca, a także może uchronić cudzoziemca nie znającego języka polskiego i rozwiązań prawnych obowiązujących w Polsce przed wyzyskiem przez nieuczciwych pośredników. Weryfikacja sytuacji cudzoziemca na etapie postępowania wizowego podniesie poziom bezpieczeństwa migracyjnego i przyczyni się do ograniczenia przypadków, w których obywatele z Kolumbii,

Gruzji i Wenezueli stają się ofiarami praktyk niezgodnych z prawem, w tym wyzysku pracowniczego i handlu ludźmi.

W obecnym stanie prawnym cudzoziemcy z państw dużego ryzyka migracyjnego, takich jak Kolumbia, Wenezuela i Gruzja, mogą podejmować pracę przyjeżdżając do Polski w ramach ruchu bezwizowego. W praktyce ustalenie rzeczywistego celu pobytu cudzoziemca w trakcie kontroli granicznej jest znacznie ograniczone. W takich przypadkach cudzoziemiec deklaruje wjazd w celu wykonywania pracy, przedstawiając zezwolenie na pracę jako dokument mający uwiarygodnić cel pobytu w Polsce oraz przewidywane środki na utrzymanie w Polsce. Procedura wizowa daje pełniejszą ochronę przed nadużyciami, zwiększa kontrolę nad procesami migracyjnymi i pozwala na ograniczenie występowania patologicznych zjawisk, takich jak wyzysk cudzoziemskich pracowników i inne współczesne formy niewolnictwa.

Na tle innych państw objętych ruchem bezwizowym wjazd na terytorium Polski obywateli Wenezueli – podobnie jak obywateli Gruzji i Kolumbii – wiąże się z podwyższonym ryzykiem nadużyć, wysokim odsetkiem naruszeń przepisów dotyczących powierzania pracy i pobytu oraz rosnącą liczbą decyzji powrotowych. Ryzyko to jest wyraźnie wyższe niż w przypadku większości państw, których obywatele korzystają z ruchu bezwizowego i jednocześnie wykonują pracę w Polsce zgodnie z przepisami.

Zgromadzone dane jednoznacznie wskazują, że w odniesieniu do obywateli Gruzji, Kolumbii i Wenezueli ruch bezwizowy jest w sposób systemowy wykorzystywany niezgodnie z jego przeznaczeniem, w szczególności do podejmowania pracy zarobkowej z pominięciem obowiązujących wymogów prawnych. Skutkuje to wysoką skalą nielegalnego pobytu i zatrudnienia, rozwojem szarej strefy, destabilizacją rynku pracy oraz wzrostem liczby przypadków wyzysku i handlu ludźmi.

W związku z tym uzasadnione jest objęcie obywateli tych trzech państw regulacją, która dopuszczać będzie możliwość wykonywania pracy na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej wyłącznie na podstawie wizy oraz właściwego zezwolenia na pracę. Rozwiązanie to nie zamyka dostępu do polskiego rynku pracy, lecz porządkuje go poprzez jednoznaczne powiązanie zatrudnienia z kontrolowanym i weryfikowalnym tytułem pobytowym, ograniczając jednocześnie ryzyka migracyjne i zagrożenie dla porządku publicznego.

Projektowane rozporządzenie będzie zawierało przepis przejściowy, który w dniu wejścia w życie rozporządzenia pozwoli obywatelom Wenezueli, Gruzji i Kolumbii kontynuować pracę rozpoczętą w trakcie pobytu w ramach ruchu bezwizowego.

Rozporządzenie wejdzie w życie w ciągu 14 dni od dnia ogłoszenia.

Projekt rozporządzenia jest zgodny z prawem Unii Europejskiej.

Przedmiot projektowanej regulacji nie podlega procedurze notyfikacji określonej w przepisach rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 23 grudnia 2002 r. w sprawie sposobu funkcjonowania krajowego systemu notyfikacji norm i aktów prawnych (Dz. U. poz. 2039, z późn. zm.).

Projekt nie wymaga przedstawienia organom i instytucjom Unii Europejskiej, w tym Europejskiemu Bankowi Centralnemu, w celu uzyskania opinii, dokonania powiadomienia, konsultacji ani uzgodnienia.

Stosownie do art. 5 ustawy z dnia 7 lipca 2005 r. o działalności lobbingsowej w procesie stanowienia prawa (Dz. U. z 2025 r. poz. 677, z późn. zm.) oraz § 52 uchwały nr 190 Rady Ministrów z dnia 29 października 2013 r. – Regulamin pracy Rady Ministrów (M.P. z 2024 r. poz. 806, z późn. zm.), projekt będzie udostępniony w Biuletynie Informacji Publicznej na stronie podmiotowej Rządowego Centrum Legislacji, w serwisie „Rządowy Proces Legislacyjny” z dniem skierowania do uzgodnień i konsultacji publicznych.

Projekt rozporządzenia nie stwarza zagrożeń korupcyjnych.